

LAVMÆLT I LOFOTEN

«LIAF (Lofoten International Art Festival) 2017:
I Taste the Future»
Henningsvær (Lofoten)
01.09.–01.10.

Mens sommerens kunstmønstringer i Athen, Münster og Kassel har vært karakterisert av akronymene FOMO («fear of missing out») og den mer resignerte AMO («actually missing out»), så var den niende utgaven av LIAF (Lofoten International Art Festival) en langt mindre stressende affære. Hele biennalen var konsentrert i Henningsvær og kunne ses innenfor en gangavstand på under én kilometer.

Det innebar at man faktisk kunne sette seg ned og se *hele* den 90 minutter lange filmen til Fabrizio Terranova om Donna Haraway (2016), og Ho Tzu Nyens kritiske ordliste over Sørøst-Asia i HD-video format (*The Critical Dictionary of Southeast Asia Vol. 3*, 2017), satt sammen av et algoritmebasert redigeringsystem. Og endelig fikk jeg anledning til å se Marysia Lewandowska og Neil Cummings *Museum Futures: Distributed* fra 2008, en fremtidsvisjon over Moderna Museet 2.0 i 2058, hvor museene har blitt store globale merkevarer med «noder» over hele verden, takket være en jevn strøm med friske midler fra en såkalt

✓ Trevarefabrikken er blant arenaene til LIAF. Foto: LIAF.

✓ Stillbilde fra Fabrizio Terranovas *Donna Haraway: Story Telling for Earthly Survival* (2016) / Fra Adam Linders performance *To Gear a Joan* (2017), kostyme i karbon og lydkomponenter / Youmna Chlala, *How Many Tongues Does it Take to Make a Color?* (2017). Foto: Kjell Øve Storvik/NNKS.

→ Fra Elin Mår Øyen Visters turprosjekt *Kjære Henningsvær og havet som omkranser deg!* (2017).
Foto: Kjell Ove Storvik / NNKS

↓ Kunstner og kurator i samtale. / Fra Eglé Budvytytës performance *Liquid Power Has No Shame* (i samarbeid med danserne Elisa Yvelin, Lucia Fernández Santoro og Benjamin Kahn). Foto: Laimonas Puisys. Gjengitt med tillatelse fra Coast Contemporary.

«UN-redistributed micro-transaction tax».

I en epoke som karakteriseres av «tidsklemma», forsvinnende Insta-stories og applikasjoner som skal hjelpe lettdistrahert ungdom å konsentrere seg, kan en relativt lavintensitetsbiennale leses som del av en motkultur kjennetegnet av mindfulness-øvelser, (kortreist) mat med lang tilberedningstid og «minutt-for-minutt»-fjernsyn. Resultatet er mer lavmælt enn det man forbinder med biennalekulturens tradisjonelt spektakulære kunstprosjekter, men kan likevel ses på som en utøvende politisk tilnærming.

SMAKE PÅ FREMTIDEN

De tre nevnte verkene gir en indikasjon på hva kuratorene Heidi Ballett og Milena Høgsberg har forsøkt å gjøre med denne utgaven av LIAF, titulert «I Taste the Future»: Med science fiction som utgangspunkt har kunstnerne blitt invitert til å forestille seg verden om 150 år. Lofoten har havet på dørstokken, og motstridene interesser om verning versus konsekvensutredning om oljeboring byr på en kontekst med høylytte diskusjoner om blant annet de klimamessige konsekvensene dette måtte ha.

Det er første gang i festivalens historie at LIAF finner

sted i Henningsvær, fiskeværet med 460 fastboende, som først fikk bro til fastlandet i 1983. Formidlingen av biennalen har vært sympatisk, for eksempel ved at kuratorene var til stede og hadde et offentlig program gjennom hele visningsperioden (1. september–1. oktober). Dette var en gest som vitnet om et ønske om å være relevant for lokalsamfunnet, også etter åpningshelgen, da de fleste gjestene fra kunstfeltet var reist hjem. Under åpningshelgen deltok også hver av kunstnerne som var til stede på en 30 minutter lang offentlig samtale med én av kuratorene – et lavterskel drop-in-tilbud enhver kunne benytte.

KJÆRE HENNINGSVÆR!

En del av verkene beveget seg også *ut* av «gallerirommet», selv om den tidligere Trevarefabrikken i Henningsvær med sine etterlatte maskiner, kalde etasjer, dårlige lydforhold og eim av tidligere industri, knapt kan kalles et gallerirom i tradisjonell forstand. Blant disse var Eglé Budvytytës *Liquid Power Has No Shame* (2017), der tre utøvere i glinsende kostymer beveget seg sakte gjennom gatene som en slags krabbende voguing, dansen som vokste ut av New Yorks ballkultur på 1980-tallet.

Adam Linders verk *To Gear a Joan* (2017), «en libretto man kan ha på seg», ble nydelig fremført av Stine Janvin Motland i en form for futuristisk rustning, og kunne høres gjennom de tre etasjene i Trevarefabrikken og ut i de storslagene omgivelsene.

Omgivelsene ble også hyllet i et av biennalens høydepunkter, Elin Mår Øyen Visters *Kjære Henningsvær og havet som omkranser deg!* – en lyttevandring gjennom landskapet som tok publikum gjennom fiskeværets historie og spesielt dets samiske identitet. Sangene fremført av Elisabeth Misvær og Heidi Birgitta Andersen, med havgapet som bakteppe, var en stor opplevelse.

EN KUNSTFESTIVAL

Slike kontekstspesifikke, performative verk er også eksempler på det som skiller LIAF fra Skulpturlandskap Nordland (Artscape Nordland), som fyller 25 år i år. De to åpnet offisielt omtrent samtidig, henholdsvis i 1991 og 1992, og kan derfor ses i sammenheng – selv om festivalen i utgangspunktet hadde et regionalt og nasjonalt tilsnitt (frem til 1999 da den endret navn til Lofoten International Art Festival med et påfølgende fokus på utlandet), mens Skulpturlandskap Nordland med kurator *Maaretta Jaakkuri* startet med en internasjonal tilnærming med en rekke av de store, vesteuropeiske kunstnernavnene fra 1990-tallet på deltakerlisten.

Og kanskje nettopp på grunn av Skulpturlandskap Nordland er LIAF en *festival* i både navn og utforming, noe som på mange måter fritar den fra å måtte relatere til det spektakulære landskapet rundt. Som førstegangsbesøkende på LIAF stusser man kanskje over at festivalen legger opp til såpass mye tid inne i mørke

rom eller bøydd over vitriner, mens de eneste glimtene av Lofotens landskap begrenses til enkelte performanceverk eller gangavstanden mellom utstillingslokalene.

Takket være Skulpturlandskap Nordland kan man, hvis man vil, ta en «selfie» med både kunst og slående natur som bakteppe, for eksempel foran Dan Grahams glasspaviljong fra 1996. Og det må være befriende for kuratorer og kunstnere på LIAF å *ikke* være tvunget til å tenke på å kjempe mot – eller hekte seg på – de naturlige omgivelsene. Likevel så reiser spørsmålet seg, som det gjør i alle slike biennaler: Hvorfor her, hvorfor nå og for hvem?

OPPGAVEN FORBLE UBESVART

I løpet av avslutningshelgen skal det utformes en erklæring, *The Henningsvær Charter*. Denne skal baseres på tverrfaglige diskusjoner med utgangspunkt i både vitenskapelig og kunstnerisk forskning på hva som er viktig i utnyttelsen og ivaretagelse av havområdene med en fremtidshorisont på 50 år. I utstillingskatalogen beskrives denne som «kulmineringen» av LIAF, noe som indikerer at det kuratoriske grepet er tydelig strukturert rundt metoden «spørsmål, undersøkelse, konklusjon».

11 av de 19 kunstverkene eller prosjektene på LIAF er bestillingsverk, og man skulle kanskje forvente at de fleste av disse «besvarte oppgaven» om å skape en forestilling om fremtiden, men jeg opplevde at et fåtall av dem gjorde dette på en konkret måte. Dette er ikke nødvendigvis negativt. Som Donna Haraway sier i den allerede nevnte *Story Telling for Earthly Survival* (2016): «Some of the best thinking is done as storytelling», og kunstnerne velger også selv hvilken historie de vil fortelle. Men det gjør at det tydelig eksisterer minst to agendaer for LIAF – den *kuratoriske* og den *kunstneriske* – som igjen er sammensatt av en rekke ulike perspektiver og motiver.

Om kunstnerne valgte å *ikke* bidra til kuratorenes invitasjon til å skape alternative fremtidsvisjoner, har ikke dette skapt noe splid. På pressekonferansen bemerket kurator Heidi Ballett godmodig at det ikke hadde vært så lett å få kunstnerne til å følge den kuratoriske oppfordringen. Dette gjør at utstillingen spriker litt, men det skaper også rom for avsporinger og løse forbindelser, noe som faktisk er behagelig i strømmen av det som kjennes ut som evinnelige statusoppdateringer og brennende budskap i den utvidete skjermkulturen der kortfattet og informasjon kjemper om oppmerksomhet. Det var tilsynelatende med en lavmælt avslappethet at LIAF 2017 gikk av stabelen for alle involverte – også publikum, som kunne oppleve alle verkene i et bedagelig tempo.

I et hektisk kunstår var det kanskje nettopp *det* som trengtes.